herpy

AGAMER

Kinesisk vattenagam

Physignathus cocincinus

Physignathus cocincinus är en stor, grön och semiakvatisk agam från skogsklädda vattendrag i Sydostasien. Den blir upp till cirka 90 cm, varav över två tredjedelar är svans. Arten är dagaktiv, klättrar och dyker och kräver ett mycket stort, högt och fuktigt terrarium med en djup vattendel, kraftig UVB och en varm solplats. En stor del av djuren i handeln är vildfångade.

Familj: Agamidae Engelska: Chinese Water Dragon Tidigare namn: *Dilophyrus mentager* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**70-90 cm** total längd inkl. svans
Vikt	**250-600 g**
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande och semiakvatisk**
Biotop	**Regnskog och våtmark**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**180 × 90 × 180 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Värmeplats	**35-40 °C**
Temperatur, natt	**21-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattendel** djup 15-30 cm
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter, växter och ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**5-18 ägg**
Inkubation	**60-75 dagar** vid 29-31 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Physignathus cocincinus är en kraftig, sidoplattad ödla med långa, muskulösa ben och fem vassa klor på varje fot. Svansen är mycket lång och utgör över 70 % av den totala längden. Hanarna blir upp till cirka 90 cm och väger upp till cirka 600 g, medan honorna är mindre och väger högst cirka 250 g.

Grundfärgen är klargrön, ofta med turkos eller blå skiftning. Svansen är ringad i grönt och brunt. Unga djur har sneda gröna eller turkosa ränder som bleknar med åldern. Stressade djur blir bruna eller gråaktiga. Hanen har en hög, välvd nackkam, en lägre kam vid svansroten, ett stort, triangulärt huvud och uppsvällda kinder med ljusa, knottriga fjäll, och strupen är gul, orange, blå eller rosa. Honan har mindre huvud, lägre kam och ljus strupe. Hanens lårporer är tydliga; hos honan är de bara svaga fördjupningar.

Släktet *Physignathus* omfattar i dag bara den här arten. *Intellagama lesueurii* räknades tidigare till samma släkte, eftersom de två arterna liknar varandra mycket i kroppsbyggnad och levnadssätt. Namnet cocincinus är en latinisering av Cochinchina, ett gammalt namn på södra Vietnam.

Arten är populär men inte lätt att hålla. En stor del av de djur som exporteras är vildfångade, och de kommer ofta stressade, avmagrade och med skador på nosen. Djur från europeisk uppfödning är klart att föredra.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Physignathus cocincinus lever i södra Kina (Guangdong, Guangxi och Yunnan) och på det sydostasiatiska fastlandet: Vietnam, Laos, Kambodja och östra Thailand. Förekomst i Myanmar är inte bekräftad.

Arten är införd i Hongkong och Taiwan, troligen genom utsläppta sällskapsdjur, och har reproducerande bestånd där. De hör inte till den ursprungliga utbredningen. I stora delar av det ursprungliga området har bestånden gått kraftigt tillbaka under de senaste decennierna på grund av jakt för köttets skull, fångst för sällskapsdjurshandeln och förlust av skog längs vattendragen.

> **Naturlig utbredning:** Kina, Vietnam, Laos, Kambodja och Thailand.

LIVSMILJÖ

Physignathus cocincinus lever i tät, städsegrön skog längs sötvattensdrag i ett fuktigt klimat med milda årstider. Den förekommer från cirka 50 till cirka 820 m över havet, men blir mycket ovanligare över cirka 270 m. Luftfuktigheten ligger typiskt på 40-80 % och temperaturen på 27-32 °C.

Djuren är dagaktiva och söker föda inom små revir på morgonen och mitt på dagen. De sover på natten på grenar ut över vattnet och solar sig på stenar och grenar. Blir de störda hoppar de i vattnet och simmar bort eller stannar under vattnet i upp till en och en halv timme. Hanarna försvarar revir och är mycket aggressiva mot andra hanar.

I naturen består födan mest av smådjur som termiter, myror, gräshoppor, syrsor, daggmaskar, spindlar och snäckor, kompletterat med insektslarver, små ryggradsdjur och lite växtmaterial.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Skötsel

TERRARIET

Ett enskilt vuxet djur behöver ett terrarium på minst 180 × 90 × 180 cm (längd × bredd × höjd). Arten är stor och aktiv, klättrar och simmar, och i ett mindre terrarium blir den stressad och skadar sig. Ett så stort terrarium måste som regel specialbyggas.

Glas är ett dåligt val. Djuren uppfattar inte glas som ett hinder, springer in i det och gnider nosen mot rutan, och skadorna kan ge infektion, munröta och förlust av käkben. Välj täta sidor av trä eller skiva och ventilation både upptill och nedtill, och täck eventuella glasytor nedtill, så att djuret inte kan se igenom.

Terrariet ska ha en djup vattendel (se nedan), många stabila grenar på olika höjder och i olika vinklar, en bred solplats högt upp och gott om löv att gömma sig i. Använd tåliga växter, till exempel *Epipremnum* och *Ficus*, eller konstgjorda växter; levande växter trampas ofta ned.

Bottensubstratet ska hålla fukten och vara mjukt: jord utan gödning eller kokosfiber med ett lager löv ovanpå. Gör det minst 10 cm djupt och byt ut det helt var 3:e-4:e månad. Ta bort avföring dagligen.

Ungar kan hållas i ett mindre terrarium en kort tid, men de växer snabbt, så byt i god tid.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

TEMPERATUR

Solplatsen ska vara 35-40 °C, mätt med en digital termometer på själva grenen. Uppgifterna varierar från cirka 32 till cirka 50 °C, och ungar klarar sig bäst i den låga änden. Luften i den svala änden ska vara 25-28 °C. Använd halogenspotlights eller värmelampor över grenen, och täck dem med nät, så att djuret inte kan bränna sig. Värmestenar får inte användas.

På natten släcks all belysning, men temperaturen får inte sjunka under 21 °C. Kalla nätter gör djuren slöa, får dem att äta dåligt och ökar risken för luftvägsinfektion. Är rummet kallt används en värmeplatta eller ett keramiskt värmeelement som inte lyser, styrt av en termostat.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara 60-80 %, högst på morgonen (cirka 75-80 %) och lägre på kvällen (cirka 50-60 %). Det klaras med 1-2 dagliga duschningar eller ett automatiskt regnsystem, ett fuktigt substrat och en stor vattendel. Mät med en digital hygrometer mitt i terrariet.

Djuren dricker ur vattendelen och av droppar på blad och väggar. God ventilation är viktig, så att fukten inte blir stående.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Vattendelen ska vara så stor att djuret kan dyka och simma: minst 15 cm djup, gärna mer, och den ska täcka en tredjedel till hälften av botten. Arten kan ligga länge under vatten och sover ibland i vattnet. Se till att djuret lätt kan ta sig upp, till exempel via stenar eller en slänt.

Djuren bajsar ofta i vattnet, så det ska bytas minst en gång i veckan och oftare när det är smutsigt. Skrubba vattendelen med ett desinfektionsmedel som är säkert för djur innan den fylls igen. En pump med slang gör det lättare. Vattnet kan ha rumstemperatur.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och behöver stark UVB motsvarande Ferguson-zon 3. Använd ett T5 HO-rör på 10-12 % UVB i en reflekterande armatur på samma sida som värmelamporna. Sitter röret ovanför nät ska solgrenen vara cirka 30 cm under det; sitter det inne i terrariet cirka 45-50 cm under. Byt röret efter 6-12 månader.

En extra lampa med dagsljusspektrum (cirka 6.500 K) ger mer ljus och hjälper växterna. Ljuset är tänt cirka 11 timmar per dag på vintern och cirka 13 timmar på sommaren och släcks helt på natten. Växtljus ger ingen UVB.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Physignathus cocincinus är allätare men lever mest av insekter. Unga djur äter nästan bara insekter, och med åldern tillkommer fler växter.

- Ungar under 3 månader: små syrsor varje dag.
- Unga djur under cirka 40 cm: insekter och sallat varannan dag.
- Vuxna: insekter var 3:e-5:e dag och sallat dagligen.

Ge så många insekter som djuret äter på ungefär 5 minuter. Använd syrsor, gräshoppor, kackerlackor (till exempel dubiakackerlackor), silkesmaskar, daggmaskar, larver av tobakssvärmare och jättemjölmask, och uppfödda snäckor. Nyfödda möss, levandefödande fiskar och frukt är tillfälliga godsaker. Grönsaker är till exempel senapsblad, grönkål, maskrosor, rucola, pak choi och kaktusblad.

Arten är mycket aktiv och har svårt att hålla vikten, så fodret ska vara rikligt och varierat. Insekterna ska ha fått bra föda innan de ges. Pudra dem lätt med ett kalktillskott med vitaminer; det gör ingenting att hoppa över en gång.

BETEENDE OCH HANTERING

Physignathus cocincinus är skygg och stresskänslig, särskilt vildfångade djur. Låt ett nytt djur vänja sig utan hantering, och börja därefter ge mat med pincett, så att djuret kommer fram till dig. Ta aldrig tag ovanifrån; lyft djuret underifrån och stöd så stor del av kroppen som möjligt. Klorna är vassa, så handskar är en fördel.

De flesta djur vill helst vara i fred, men vissa vänjer sig vid kontakt. Hotade djur slår med svansen eller flyr och kan bita.

Hanar ska hållas var för sig. En hane och en hona kan hållas ihop, men även honor kan vara aggressiva, särskilt vid utfodring. Ett djur som inte äter eller solar sig hålls ofta nere av ett annat. Flera djur kräver ett mycket större terrarium med fler solplatser, för en trio minst 180 × 180 cm i bottenyta. Enstaka är säkrast.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen har större huvud, kraftigare nackkam och uppsvällda kinder med ljusa, knottriga fjäll, medan honan är smalare och har mindre kam. Könet kan ses hos halvvuxna djur. Djuren blir könsmogna under första levnadsåret.

Avel bör överlåtas till erfarna hållare, eftersom honan lätt blir utmattad.

PARNING

Under goda förhållanden kan arten fortplanta sig hela året, och en hona kan lägga en äggkull varje eller varannan månad. Det tär hårt på henne: kalk och fett går till äggen, och hon kan få skelettsjukdom och problem med äggläggningen. Skilj därför djuren åt mellan äggkullarna, så att honan kan återhämta sig och gå upp i vikt.

Hanen är våldsam under parningen och kan skada honans kam och nacke, så såren behöver tid att läka. En hona som hålls ensam kan också lägga ägg, och arten är den enda agamen där jungfrufödsel är påvisad: enstaka ägg från en hona utan hane har gett livskraftiga ungar.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

En äggkull är på 5-18 ägg, oftast 10-18. Honan lägger ogärna ägg när hanen är i närheten, eftersom han uppfattar hennes lyfta svans som en inbjudan och försöker para sig. Flytta därför en dräktig hona till en separat låda med 15-30 cm varm, fuktig jord, där hon kan gräva i timmar innan hon väljer plats.

I naturen läggs äggen i sandiga flodbankar i slutet av den torra vintern.

INKUBATION

Gräv försiktigt upp äggen efter läggningen och lägg dem i fuktig vermikulit, så att den övre halvan av ägget är fri. Temperaturen ska vara stabil på 29-31 °C och luftfuktigheten 70-80 %. Under 65 % kan äggen falla ihop, och svängande temperatur ger missbildningar och döda ungar.

Äggen kläcks efter cirka 60-75 dagar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Nykläckta ungar mäter cirka 5 cm från nos till kloak och upp till cirka 20 cm totalt och kan springa direkt. Låt dem vara kvar i kuvösen omkring en timme, så att de tar upp resten av gulan. De börjar äta efter cirka tre dagar.

Håll ungarna i ett fuktigt, varmt terrarium med solplats, UVB, vattendel och många gömslen. Ge små syrsor dagligen, pudrade med kalk. De växer kraftigt mellan 5 månader och 1 år. Ungar kan hållas ihop i början, men ska skiljas åt om de blir aggressiva.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta sjukdomar beror på fel i skötseln. Typiska problem är:

- Skador på nos och käke när djuret springer in i glas eller bor i ett för litet terrarium. De kan ge munröta och förlust av käkben.
- Metabol skelettsjukdom vid för lite UVB, kalk och värme.
- Luftvägsinfektion vid för låga temperaturer och stress.
- Inälvsparasiter, särskilt hos vildfångade djur. Låt undersöka ett träckprov när djuret är nytt.
- Varbölder efter skador och bett.
- Hos honor: ägg som inte läggs, och äggstockar där mogna ägg blir sittande utan att lossna (follikelstas). Det är en av de vanligaste könssjukdomarna hos arten och kräver som regel operation. Tecken är aptitlöshet, slöhet och en uppsvälld buk.
- Avmagring hos honor som lägger för ofta.

Gå till en veterinär med reptilerfarenhet om djuret slutar äta, har svullnader i käke eller ben, svårt att andas eller sår som inte läker.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.